

KOSOVA

we want
që duam
koje hoçemo

Socijalna sigurnost
Ekonomski razvoj
Dostojanstven rad i život

Supported by:

**FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG**
Büro Kosovo

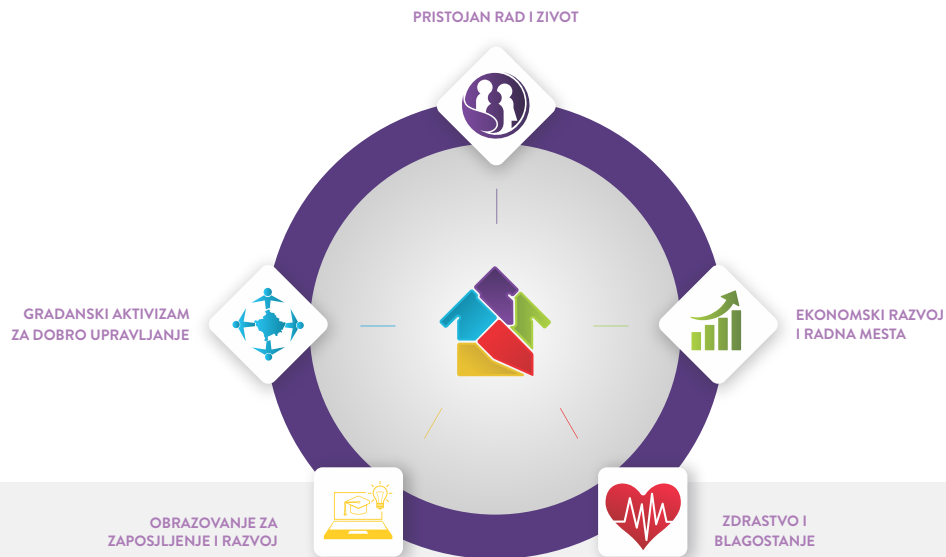

KOSOVA

we want
që duam
koje hoçemo

Šta je Kosovo koje hoćemo?

Kosovo koje hoćemo je platforma za saradnju i koordinaciju aktivnosti organizacija civilnog društva, građana i različitih javnih interesnih grupa na zajedničkom konceptu za poboljšanje blagostanja i dostojanstvenog života kroz kvalitetno i inkluzivno obrazovanje, savremeno javno zdravlje, održiv

KOSOVA

we want
që duam
koje hoćemo

Kada je nastala?

Pre godinu dana, 23. maja 2018. godine, oko 200 učesnika iz oko 100 organizacija i institucija udružilo se uz podršku Fondacije Friedrich Ebert, kako bi zajednički identifikovali glavne probleme sa kojima se suočavaju i

Kako smo radili?

Iz tog razloga, nakon značajnog refleksivnog proces između, identifikovano je pet ključnih oblasti za bolje Kosovo da bi se vodilo tekućim radom u narednim mesecima, koristeći pristup "Sobe za razmišljanje", koji je već korišćen od strane FES-a u 1nemačk om kontekstu. "Soba (prostor) za razmišljanje)/"Denkraum" je inovativni koncept u upravljanju projektima, dizajniran sa idejom stvaranja prostora za otvoreni način razmišljanja i takođe strukturiranog misaonog procesa u

Predstavnici iz civilnog društva, političari, stručnjaci i građani su pozvani da nude svoju hrabrost i da zajednički "izvan svojih dnevnih poslova", razmišljaju i balansiraju svoje profesionalne koncepte i stavove, uz politički pristup, moguća rešenja i potrebe građana.

Sve pet "Sobe za razmišljanje" su dizajnirane da omogućavaju dinamičnu raspravu od radnih grupa tokom cele godine, rezultirajući jasnim putokazom i zajedničkim akcionim planom, potpisan od strane svih učesnika, kao zajednička

Moto platforme

SVAKA GRUPA IMALA JE ZADATAK DA IDENTIFIKUJE IZAZOVE, ODREĐUJE PRIORITETE I PREDLOŽI KONKRETNE INTERVENCIJE.

KO-ODGOVORNOST - SINONIM ZA DVOSMERNI PUT SA DOPRINOSIMA I PRAVIMA Odnos između građana treba da se razvije i treba da bude takav i zasnovan na poštovanju i poverenju - sa obe strane. Građani bilo koje države imaju pravo na osnovnu podršku u mnogim aspektima života, kao što su obrazovanje, socijalna sigurnost, pravni okvir, itd. Međutim, oni takođe imaju obaveze prema svojoj državi. Porezi i drugi doprinosi za sisteme solidarnosti jedini su način za pravilno ostvarivanje njihovih prava.

Koja je svrha drugog kongresa?

Želimo predstaviti rezultate našeg rada za godinu dana. Želimo čuti vaša pitanja i komentare. Želimo da se pridružite platformi u individualnom svojstvu ili kao predstavnik organizacije / institucije. Zajedno smo jači u pritiscima na političare da rade bolje u interesu građana. Zajedno smo uspešniji u ostvarivanju

Ko je aktuelno član?

Mnogi pojedinačni učesnici koji predstavljaju sebe, interesnu grupu ili rade u privatnim i javnim institucijama već su članovi platforme od prvog kongresa. Osim toga, mnoge organizacije civilnog društva širom Kosova su takođe deo platforme i nadamo se da će se taj broj u budućnosti povećati.

Ko se može pridružiti platformi?

Svaki građanin, organizacija civilnog društva i politička organizacija koja se slaže s ciljevima, misijom i načelima ove platforme slobodno se može pridružiti u bilo kojoj fazi rada, sada i kasnije. Potreban nam je doprinos svakog od vas za Kosovo koje hoćemo.

Kako se pridružiti?

Možete nam se pridružiti na platformi Kosovo koje hoćemo tako što ćete potpisati obrazac koji je u nastavku i staviti ga u posebne kutije o ovom pitanju. Potpis ovog obrasca dokazuje vašu spremnost da budete deo platforme, njenih ciljeva, metoda rada i vašu spremnost da aktivno doprinesite kao građanin, stručnjak ili predstavnik organizacije u različitim aktivnostima platforme, relevantnim radnim grupama, sve dok zajedno delimo iste

DEKLARACIJA O PRIDRUŽIVANJU I SAGLASNOSTI SA CILJEVIMA I PRINCIPIMA PLATFORME "KOSOVO KOJE HOĆEMO"

Ja _____ želim biti deo platforme Kosovo koje hoćemo
Ime & Prezime

Nudim svoje aktivno učešće u aktivnostima platforme u svojstvu:

- a ☐ građanin /pojedinaac
- b ☐ predstavnik organizacije _____
Naziv organizacije
- c ☐ Predstavnik političke stranke _____
Naziv političke stranke

Želim biti aktivan u radnim grupama

Obrazovanje za razvoj i zapošljavanje

Aktivno građanstvo i dobro upravljanje

Ekonomski razvoj i stvaranje radnih mesta

Zdravlje i blagostanje

Dostojanstveni rad I život

Kontakti:

Phone _____ samo u svrhu vašeg
kontaktiranja za
email: _____ aktivnosti i publikacije

Vaš potpis :

OBRAZOVANJE ZA
ZAPOS LJENJE I RAZVOJ

+

GRADANSKI AKTIVIZAM
ZA DOBRO UPRAVLJANJE

+

PRISTOJAN
RAD I ZIVOT

+

EKONOMSKI RAZVOJ
I RADNA MESTA

+

ZDRASTVO I
BLAGOSTANJE

Prava građana: Ekonomski razvoj – Dostojanstven život – Socijalna sigurnost – Dostojanstven rad

Građani Kosova imaju pravo da se fokusiraju, organizuju i rade na **demokratskom** razvoju svoje zemlje, u kojoj **su dobro upravljanje i sveobuhvatan sistem socijalne sigurnosti mogući i garantovani** kroz model **održivog ekonomskog razvoja**, što uključuje veštine i kvalifikacije koje su rezultat **sveobuhvatnog i kvalitativnog obrazovnog sistema**. Građani žele pažljivo razmotriti šta **političari, poslanici skupštine i vladini predstavnici** rade kako bi ispunili ovu poželjnu državu, jer su svi oni **izaslanici građana**, koristeći proaktivan pristup procesima kreiranja politika.

Građani su svesni mnogih posebnih problema na Kosovu, kao najmlađe demokratske države u Evropi i susedne zemlje u regionu koja je i dalje pod uticajem nedavnih ratova i njihovih posledica. Za većinu ovih problema potrebno je vreme da se oni pravilno reše. Pored toga, postoje i izazovi sa kojima se građani susreću svakodnevno. Razvoj perspektive sa stanovišta **građana ne bi trebalo**

da bude odložen za kasnije od strane bilo kog političara, skupštine ili vlade. Građani sada žele da ustaju i **zalažu se za pronalaženje najboljih rešenja** i novih perspektiva zemlje koja **još uvek pati od nezaposlenosti, slabije socijalne zaštite, nedemokratskih i korumpiranih struktura** i - kao posledica toga - **pojavljuje se emigracija i odlazak mladih stručnjaka iz zemlje**. Građani ne samo da traže, već i **žele pružiti svoje ideje, svoju podršku**, doprinoseći **budućim politikama** koje su **mnogo više fokusirane na potrebe građana**, koje se zasnivaju na **zajedničkom razumevanju težnji za budućnost zemlje**.

Građani osećaju **svoju zemlju kao svoju kuću** – i stoga žele **očuvati i brinuti se za nju** kao da je njihov dom. Na Prvom Nacionalnom kongresu, građani su definisali **pet oblasti političkog angažmana**, koje bi trebalo biti u fokusu - ali **međusobno povezane**, jer su višestruko uključene.

KOSOVA

we want
që duam
koje hoćemo

Drugi nacionalni
Priština, 23. Maja 2019

Amfiteatar u blizini Grand Hotela
Trg "Zahir Pajaziti"

DNEVNOG REDA

Socijalna sigurnost / Ekonomski razvoj / Dostojanstven rad i život

09:00h	Ulaz, registracija, kafa		
09:30h	Zašto građani trebaju našu zajedničku platformu? Pozdravni i uvodni govori Frank Hantke , FES-Priština		
10:00h	Prezentacija prošlogodišnjeg rada KKH i/ Prezentacija rezultata radnih grupa Moderiranje: Besa Luzha , FES-Priština		
10:15h	Obrazovanje za razvoj vještina za zapošljavanje		
10:35h	Ekonomski razvoj i stvaranje radnih mesta		
10:55h	Politike zdravstva i socijalne zaštite		
11:15h	Dostojanstven rad i život		
11:35h	Građanski aktivizam za dobro upravljanje		
12:00h	Prezentacija programa-platforme, uvođenje akcionog plana i poziv za potpisivanje *registraciju na platformi.		
12:15h	Javno potpisivanje		
12:30h	Završne napomene Prijem, tržišne mogućnosti, umrežavanje		
14:00h	Zaključivanje Drugog kongresa KKH		

Obrazovanje

Grupa za obrazovanje je neformalna grupacija nekoliko organizacija sa ekspertizom u oblasti obrazovanja, u okviru platforme Kosovo koje hoćemo, ujedinjena sa ciljem pokretanja prioriternih pitanja u oblasti obrazovanja. Ova grupa zagovara i zajednički deluje kako bi se obrazovne politike tretirale prioritarno i profesionalno, uključujući sve zainteresovane strane u razvoju i praćenju obrazovnih reformi. Grupu koordiniraju predstavnici FES-a i partneri učesnici. Između dva kongresa rad grupe koordinirao je Koledž Riinvest sa aktivnostima fokusiranim na aktivnu konsultaciju dokumenata i politika i interesnih grupa (učenika, roditelja, nastavnika i drugih aktera) o pitanjima koja su utvrđena kao prioritarna na prvom kongresu. Cilj je bio pospešivanje konkretnih inicijativa platforme. Ova grupa je deo i drugih inicijativa u ovoj oblasti i koordinirana je sa ključnim akterima, donatorima u sektoru obrazovanja i svim zainteresovanim stranama kako bi se izgradio zajednički glas i održivi napor.

Predložene ideje / pitanja / intervencije nakon prvog kongresa

PRED-UNIVERZITETSKO OBRAZOVANJE

- Specifična strategija predškolskog obrazovanja/rane edukacije (1)
- Specifična strategija za podršku deci sa smetnjama u razvoju (1)
- Analiza premeštanja budžeta u obrazovanju (1)
- Obuka nastavnika (metode nastave, procene, razvoj mekih veština, integracija nastavnog plana i programa) (2,5)
- Integracija kurikuluma (balansiranje sadržaja sa razvojem veština) (2,5)
- Analiza starosti nastavnika u pred-univerzitetskom obrazovanju (1)
- Razvijanje politike učinka i promocije (1)
- Dodatni nastavni časovi i vannastavne aktivnosti - Uputstva i podsticaji (1)
- Fond za projekte predvođene od strane učenika/nastavnika i roditelja (1)
- Aktivnosti i mehanizmi za karijerino usmeravanje
- Nacrt fonda za Strategiju za poboljšanje škola (1)
- Izveštaj o nejednakosti Istraživanje o ruralnoj omladini

Obrazovanje Za Oso

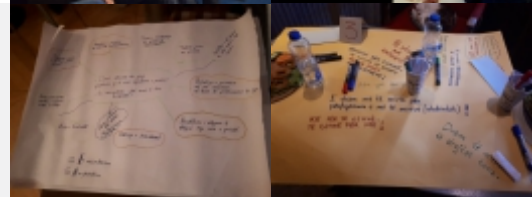
- Istraživanje za analizu tržišta (3)
- Procena formule finansiranja i budžeta obrazovanja za OSO (3)
- Obuka nastavnika (kao gore) (2,5)
- Kampanje zagovaranja za podršku obrazovanja za OSO/ rodno zasnovani stereotipi (2, 3)
- Razvijanje politika procene učinka i promocije (1)
- Nacrt fonda za Strategiju za poboljšanje škola (1)

Visoko Obrazovanje

- Tretiranje podela zasnovanih na jezik tokom učešća na tržištu rada (dokument politika)
- Finansijska formula za visoko obrazovanje
- Analiza iz evaluacije budžeta za istraživanje (3)
- Projekat za razvoj nastavnika (5)
- Analiza politike i prakse za borbu protiv korupcije (3)
- Izveštaj iz analize odnosa student/osoblje (3)

Aktivnosti između dva kongresa

1. Diskusija o Zakonu o visokom obrazovanju - sa višim rektorima i višim rukovodiocima institucija VO
2. Radionica sa studentima VO o učešću u razvoju kvaliteta
3. Nezaposlenost na Kosovu - debata o konceptu i merenju
4. Pred-univerzitetsko obrazovanje - Uključivanje roditelja u obrazovanje dece
5. Školske debate o obrazovanju
6. Radionica za razvoj animacije s pred-univerzitetskim studentima: Kako učimo?
7. Pristup obrazovanju marginalizovanih grupa - u saradnji sa Izvornim centrom - Xheladin Deda
8. Obrazovanje za održivi razvoj
9. Analiza obrazovne politike političkih partija - zakonodavstvo i implementacija
10. Video dokumentarac o problemima vezanim za oblast obrazovanja

Grupa za Ekonomski razvoj unutar platforme se angazuje za integrisanje zajednickod rada svih aktera oko održivi razvoj za Kosovo. Efikasno i efikasno upravljanje prirodnim i ljudskim resursima, stranim investicijama i dinamičnim, ali odgovornim privatnim sektorom trebalo bi rezultirati održivim razvojem izgrađenim na kompetencijama, preduzetništvu, dobrom upravljanju i odgovornosti. Diskusija brainstorming (mnoštva ideja) je ukazala na neke od najhitnijih ekonomskih pitanja na Kosovu. Kao zemlja sa najvećom stopom nezaposlenosti i najnižim nivoom

produktivnosti u Evropi, Kosovo se suočava sa višestrukim izazovima u oblasti obrazovanja i integracije nove radne snage na tržište rada. Osim toga, Kosovo ima najniži nivo trgovine sa drugim zemljama članicama CEFTA-e, posebno u pogledu izvozne stope. Dakle, inspirisani glavnim indikatorima produktivnosti i rada, diskusija koju su vodili učesnici u grupi za ekonomski razvoj i stvaranje novih radnih mesta naglasila je potrebu za jasnijom ekonomskom vizijom i strategijom za rešavanje nekih mikro i makro problema i mogućnosti. Shodno tome, učesnici su došli do preporuka za dalju studiju

Problemi identifikovani na prvom kongresu:

Nedostaci na tržištu rada

- Nedostatak informacija o vještinama i kvalifikacijama na trenutnom tržištu rada
- Razlika između obrazovnog sistema i tržišta rada, što rezultira nekvalifikovanim radnicima na tržištu rada
- Pitanje odliva mozgova, gde kvalifikovana i vešta radna snaga pronalazi radna mesta van Kosova, dakle migrirajući u evropske zemlje
- Nedostatak podataka i informacija dostupnih u privatnom sektoru za proizvodnju robe i pružanje usluga
- Nedostatak koordinacije između javnog i privatnog sektora za identifikaciju najkonkurentnijih sektora
- Nedostatak barijera (tj. kvota) za zaštitu privatnih kompanija

Aktivnosti

Grupa je odlučila preduzeti niz konkretnih koraka za sprovođenje studije procene konkurentnosti ,koja bi procenila konkurentnost podsektora na Kosovu, sa posebnim fokusom na industrijama koje imaju potencijal da povećaju broj radnika, prodaju, rast izvoz i drugih indikatora

Predstojeće aktivnosti:

Sastanak sa ključnim akterima

Razgovarajte o predloženoj strategiji

Napravite akcioni plan

Zastupanje rezultata relevantnim akterima

Širenje rezultata / infografike putem blogova, društvenih medija i javnih debata

Competitiveness Assessment Study

Developed by
Friedrich-Ebert-Stiftung (FES) in Pristina
Management & Development Association (MDA)

**FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG**

4 MAIN RESULTS

The main results that were obtained after measuring the six economic development indicators are as follows:

Number of companies

- The best performing sector in this section is wholesale and retail trade.
- The second best performing sector is manufacturing due to its large relative size.
- At the bottom of the list for the pre-selected sectors is wholesale and retail trade due to the decrease in productivity over the last six years within the sector, as shown by the CAGR.

- G - Wholesale and retail trade: repair of motor vehicles and motorcycles
- C - Manufacturing
- I - Accommodation and food service activities
- F - Construction
- M - Professional, scientific and technical activities
- Other

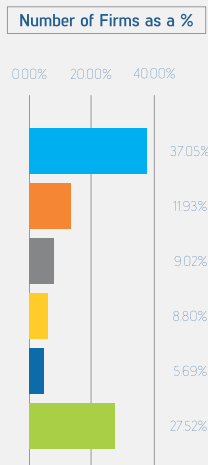

Fig.1 Share of firms by sector

Employment

- The best performing sector in terms of employment is the wholesale and retail trade sector. Wholesale and retail employs around 29.99% of Kosovo's employed population and its CAGR is 8.6%.
- Manufacturing is the second largest sector in terms of employment with 13.04% of the labor force employed there.
- At the bottom of the list from the pre-selected sectors is electricity, gas, steam, and air conditioning supply along with activities of households as employers, while mining and quarrying is last out of the 22 sectors.

- G - Wholesale and retail trade: repair of motor vehicles and motorcycles Total
- C - Manufacturing Total
- F - Construction Total
- K - Financial and insurance activities Total
- I - Accommodation and food service activities Total
- Other

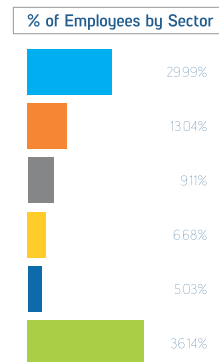

Fig.3 Share of Employment by Sector

1 Strategy

Competitiveness
Assessment Study

3 Sectors

Manufacturing

Construction

Admin
Services

5 Subsectors
and Interventions

Subsector 1

Subsector 2

Subsector 3

Subsector 4

Subsector 5

Grupa za Aktivno građanstvo i dobro upravljanje unutar Platforme Kosovo koje hoćemo imati za cilj zagovaranje i podsticanje redovno aktivno učešće građana i njihovo uključivanje u procese kreiranja politika i donošenja odluka na centralnom i lokalnom nivou, u cilju zaštite javnog interesa kroz odgovornost, transparentnost i efikasnost,

Identifikovane zabrinutosti na prvom kongresu bile su:

- Borba protiv klijentelizma;
- Povećan pristup informacijama;
- Jačanje uloge obrazovanja u podizanju građanskog aktivizma;
- Rešavanje nedostatka podsticaja (moralnih, materijalnih i institucionalnih) za mlade i zajednice za građanski aktivizam i volontiranje.

Predložene intervencije:

- Identifikacija osnovnih organizacija u sedam (7) glavnih opština koje će sarađivati u organizovanju aktivnosti GA i DU;
- Organizovati aktivnosti na dijalogu zajednice, na centralnom i lokalnom nivou, s ciljem izgradnje građanskog aktivizma za dobro upravljanje i pronalaženje potencijalnih pitanja
- od značaja;
Identifikovati vođe zajednice kako bi mobilizirali svoju zajednicu u pitanjima, stalno tražeći transparentnost i odgovornost od strane javnih kreatora politika.
- Integrisanje autputa iz dijaloga u zajednici radi planiranja aktivnosti za Grupu GA i DU za narednu godinu;
- Dalji razvoj platforme za GA i DU;
- Dizajniranje i štampanje platformi za distribuciju u zajednici;
- Operativni plan za pokretanje implementacije grupnih predloga.

Aktivnosti

U okviru platforme Kosova koje hoćemo, u cilju identifikovanja zahteva građana za dobrim upravljanjem i sa ciljem podsticanja građanskog angažovanja, održano je 9 javnih rasprava u 9 različitim opština. Diskusija je bila podeljena u dva dela: organizatori su u prvom delu predstavili platforme vezane za aktivno građanstvo, dok je u drugom delu debata bila otvorena za učesnike kako bi mogli odgovoriti na njihove zahteve, pritužbe i predloge za

dobro upravljanje.

Tokom diskusija predstavljene su 3 platforme za dobro upravljanje i aktivno građanstvo.

1 - D + predstavio je platformu “Qeverisjatani.info”, koja pruža građanima informacije o tome kolikosu izborna obećanja ispunjena od strane Vlade Kosova.

2. Pokret FOL je predstavio

“<https://www.prokurimihapur.org/>”, čiji je cilj povećati transparentnost javne potrošnje.

3- Dok je D4D predstavilo <http://qeverismire.info/>, platformu koja građanima pruža pristup osnovnim principima dobrog upravljanja, kako bi građani bili svesni kako interakcije sa opštinom treba ići pod jednim dobrim upravljanjem.

Opština	Datum	Učesnika	Žene	Muškarci
Lipljane	10 septembar, 2018	63	32	31
Štimlje	14 septembar, 2018	37	16	21
Mitrovica	21 septembar, 2018	13	8	5
Klina	5 oktobar, 2018	33	16	14
Podujevo	12 oktobar 2018	23	10	13
Dragaš	7 novembar 2018	26	17	9
Gnjilane	15 novembar, 2018	21	14	7
Đakovica	27 novembar, 2018	24	15	9
Prizren	30 novembar, 2018	16	10	6
Ukupno		256	138	115

Članovi grupe:

Democracy +

Lëvizja Fol

Democracy for development D4D

Grupa za zdravstvo i socijalnu zaštitu, unutar platforme Kosovo koje hoćemo, zalaže se za moderan, efikasan sistem zdravstva i socijalne sigurnosti sa dostupnim i pristupačnim uslugama za sve građane Kosova. Članovi grupe i dveju podgrupa identifikovali

Ključne diskusije

- Problemi upravljanja i manjkavosti problemi popunjavanja osobljem i zapošljavanja
- Usluge neadekvatnog kvaliteta
- Potreba za kontinuiranim profesionalnim razvojem i obrazovanjem
- Nedostatak odgovornosti
- Nejednake plate
- Nedostatak odgovarajućeg monitoringa i ocenjivanja

su probleme i zajednički odredili prioritete na prvom kongresu, baveći se nekim od tih prioriteta kroz aktivnosti organizovanim u periodu između dva kongresa.

Aktuelni fokus:

- Penzije
- Društvene šeme
- Porodice i teška politika
- Sada je mala grupa marginalizovanih grupa u društvu
- Socijalno stanovanje
- Socijalne usluge

Aktuelni fokus:

- Zdravstveno osiguranje
- Obučeni lekari migriraju u inostranstvo
- Zakonodavstvo
- Kvalitet zdravstvenih usluga Prioriteti
- Razvoj strategije i pristup zdravstvenom osiguranju

Razvoj specifičnih strategija za tri glavna prioriteta:

Zdravstveno obrazovanje,
Finansijska sredstva/finansiranje
Reorganizacija/reforma u zdravstvenom sektoru i neophodna poboljšanja u upravljanju.

Izazovi identifikovani i prioritetirani od strane učesnika:

- Stvaranje Fonda za socijalnu zaštitu;
- Briga o deci/politike za zaštitu od zlostavljanja
- Decentralizacija socijalnih usluga (MRSZ)
- Ponovno identifikovanje društvenih zaštićenih grupa
- Porodiljsko odsustvo
- Javno socijalno stanovanje
- Jednakost u raspodeli javnih budžeta
- Politike za samohrane roditelje
- Penzionarna reforma
- Pension reform

Aktivnosti između dva kongresa

- ◇ Debata: Odlazak mladih lekara sa Kosova
- ◇ Debata: Gubitak poverenja u zdravstvene ustanove u zemlji
- ◇ Debata: Osnovno zdravstveno zakonodavstvo kao okvir za vođenje efikasnog i modernog zdravstvenog sistema
- ◇ Analiza i debata: Revizija suštinske liste lekova
- ◇ Kampanja: Svetski dan protiv stigmatizacije gojaznosti
- ◇ Kampanja: Zdravstveno obrazovanje
- ◇ Kampanja: Oralno zdravlje u dece / reproduktivno zdravlje žena
- ◇ Istraživanje i diskusija o upotrebi antibiotika
- ◇ Debata: Šema zdravstvenog osiguranja
- ◇ Istraživanje i vizualizacija: Organogram zdravstvenog sistema na Kosovu

- ◇ Sastanak radne grupe za socijalnu politiku radi utvrđivanja prioriteta pitanja
- ◇ Izveštaj i prikazivanje dokumentarnog filma "Starije osobe na Kosovu"
- ◇ Izveštaj i diskusija na temu "Tiha smrt"
- ◇ Konferencija: "Kakvu državu socijalnog staranja želimo za Kosovo"
- ◇ Radionica o finalizaciji Kolektivnog ugovora, Priština
- ◇ Radionica o finalizaciji Nacrta-koncepta dokumenta za regulisanje i upravljanje oblasti penzija i beneficija iz socijalnog osiguranja
- ◇ Studijski poseta Parlamentarnom odboru za zdravstvo, rad i socijalno staranje

ZDRAVLJE I BLAGOSTANJE
I SOCIJALNA SIGURNOST

Grupa za dostojanstven rad i život unutar platforme Kosovo koje hoćemo zalaže se i zagovara za obezbeđivanje minimalnih standarda sigurnosti i zdravlja na radu, zasnovanih na standardima EU i ILO

- Jednake mogućnosti
- Jednaka zarada
- Pristojna minimalna zarada
- Bezbednost na radu
- Neformalnost Izmene i dopune
- (amendiranje) Zakona o radu (odredba o porodijskom odsustvu, radnom vremenu i drugim srodnim pitanjima)
- Sigurnost i zdravlje na radnom mestu
- Zdravstvena sigurnost
- Seksualno uznemiravanje na radnom mestu
- Sindikalne organizacije
-

zajamčenih ljudskih prava za dostojanstven život u skladu sa međunarodnim konvencijama ,
Nakon dinamične i konstruktivne rasprave predstavnika socijalnih partnera (sindikata,

Moguće intervencije:

- Kolektivni ugovori trebali bi biti završeni do kraja ove godine
- Izmene i dopune (amendiranje) Zakona o radu (odredba o porodijskom odsustvu, radnom vremenu i drugim srodnim pitanjima, Zakon o ekonomskom i socijalnom savetu)
- Debatne i informativne sesije o ovim pitanjima trebalo bi da budu prioritet ove "Sobe za razmišljanje" u narednim nedeljama i
- mesecima. Odredbu o porodijskom odsustvu trebalo bi razmotriti iz ugla socijalne politike i perspektive zaštite deteta i porodice.
- Dostojanstveni uslovi rada vode do dostojanstvenog života za svakog građanina Kosova i to bi trebalo biti ambiciozno dostignuće za ovu grupu tokom rada nakon

Aktivnosti između dva kongresa

- Konferencija: "Institucionalni mehanizmi zaštite za radnika"
- Okrugli sto sa Odborom za zdravstvenu zaštitu, rad i socijalno staranje o Zakonu o inspekciji rada
- Organizacija sindikata u privatnom sektoru u partnerstvu sa KAMA i BSPK
- Podrška sindikatima u organizovanju događaja za prava radnika
- Regionalna konferencija mreže žena sindikalista koje rade u policiji
Istraživanje i okrugli sto: Tiha smrt
- Regionalna konferencija za bezbednost i zdravlje na radu (KOSHA)
- Okrugli sto za bezbednost i zdravlje na radu u partnerstvu sa sindikatom Kosovske carine
- Zapošljavanje i zastupljenost žena na Kosovu
- Analiza politike plata u javnom sektoru
- Poseta u Sloveniji Odbora za rad i socijalno staranje sa fokusom na izmene i dopune Zakona o inspekciji rada
- TV emisije uživo o socijalnom dijalogu i pitanjima vezanim za dostojanstven rad i život

Dostignuća:

Kao rezultat brojnih aktivnosti civilnog društva u okviru radne grupe od strane partnera, postigli smo nekoliko rezultata vrednih pomena:

- Sigurnost i zdravlje su na vrhu dnevnog reda Vlade i Skupštine
- Skupština Kosova je u procesu izmene i dopune Zakona o inspekciji rada i sastavni smo deo radnih grupa
- Skupština Kosova je u procesu izmene i dopune Zakona o socijalnom ekonomskom savetu kao mehanizam tročlanog dijaloga gde smo pozvani da budemo deo radnih grupa. Zakon o radu sa fokusom na porodijsko odsustvo: vlada priprema nacrt tog zakona
- Pokrenuta je penzijska reforma
- Rasprave o kolektivnim ugovorima su u toku

DOSTOJANSTVEN RAD | ŽIVOT

Ne
e duam
gjysmën ...

#MARShojmeSfestoje

Platforma Kosovo koje hoćemo je tokom godine radila je u ovim oblastima, rešavanjem prioriteta i predlaganjem konkretnih intervencija, koje želimo podeliti sa vama.

Opšte observacije

Postoji nekoliko pitanja od velikog značaja za sve oblasti koje se obrađuju u ovom programu za Kosovo koje hoćemo:

Opšti izazovi sastoje se od:

- Nedostatak odgovornosti od strane onih koji učestvuju u donošenju odluka
- Uticaj kratkoročnih interesa kao motivatora za kreiranje politika
- Nedostatak efikasne zastupljenosti radnika i građana u socijalnom dijalogu
- Nedostatak nacionalnog konsenzusa zasnovanog na modelu države blagostanja kroz učešće
- Neformalnost ostaje važan dio tržišta rada
- Nisko učešće žena na tržištu rada i dalje predstavlja izazov
- Nedostaci u primeni postojećih zakona, njihovo praćenje i evaluacija su i dalje evidentni
- Nedovoljan razvoj nezavisnih sistema socijalne zaštite od organa (institucija) u koji
- uključuju sve doprinosioce
- Niska razina konkurencije

1. STVARI KOЈE NEDOSTAJU (PROBLEMATIČNE)

- Implementacija i evaluacija - generalno - skoro dobrog zakonodavstva i sveobuhvatnog strateškog plana
Usklađivanje podzakonskih akata sa zakonodavstvom i usklađivanje pitanja koja su međusobno povezana u zakonodavstvu.
- Nedostaje socijalna kohezija u pogledu jednakih mogućnosti pristupa obrazovanju, bez obzira na etničku pripadnost, pol, socio-ekonomski status i mesto stanovanja.
- Jedinstveni obrazovni sistem za sve stanovnike Kosova.
- Daljnja decentralizacija na nivou škole sa školama koje su odgovorne i polažu računa prema zajednici.
- Aktivno učešće relevantnih aktera u obrazovanju (učenici, roditelji i zajednice).
- Opšti i specifični standardi za merenje kvaliteta na svim nivoima.
Obrazovanje za socijalnu i političku zrelost.
- Obrazovanje koje razvija kompetencije koje omogućavaju studentima (zaposlenima) da fleksibilno odgovaraju na promenljive zahteve tržišta.
- Odgovarajuća implementacija okvira kurikuluma (fokus na veštine i kompetencije).
- Odgovarajuća formula finansiranja i infrastruktura.

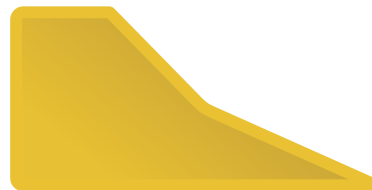
2. Potrebne stvari

- Aktivno civilno društvo i akteri u praćenju i ocenjivanju pravnog okvira
 - Paralelni i koordinirani naponi za razvoj sveobuhvatnog sistema.
 - Re-dizajniranje budžeta za obrazovanje i njegov postepeni rast.
 - Jednakost za sve grupe društva
 - Socijalna inkluzija za svu decu.
 - Više vrtića za decu i više saradnje sa opštinama.
 - Jedinstveni obrazovni sistem sa jasnim odgovornostima i polaganjem računa.
 - Daljnja decentralizacija na nivou škole sa odgovornim i školama koja polažu računa prema zajednici.
 - Aktivnije učešće zainteresovanih strana i otvorenije i prijateljske škole.
 - Pokazatelji usklađenosti sa zakonodavstvom.
 - Sistem osiguranja kvaliteta.
 - Pokazatelji uspešnosti studenata i diplomiranja.
 - Vanškolski nastavni planovi i programi i indikatori aktivnosti u zajednici.
 - Prateći pokazatelji - deca i roditelji.
 - Kreativno učenje, razvoj mekih veština i građansko obrazovanje putem formalnog i neformalnog učenja.
 - Pобољшан nastavni plan i program sa odgovarajućim didaktičkim pristupom i razvojem osoblja.
 - Nastavni plan i program za budućnost dece u društvu, vezan uz demokratiju i svet rada.
 - Podrška talentima i kreativnosti kroz nove didaktike na svim nivoima obrazovanja.
 - Restrukturiranje budžetske formule za škole i univerzitete.
 - Uspostavljanje minimalnih školskih standarda.
 - Analiza tržišta rada.
- Relevantan sistem za osposobljavanje nastavnika koji dovodi do licenciranja zasnovanog na

3. Implementacija

- ✓ Mi ćemo ojačati zagovaranje za civilno društvo i zainteresovane strane kroz javnu reakciju i diskusiju.
- ✓ Mi ćemo uključiti NVO-e i zainteresovane strane u godišnjim izveštajima, kao i u draftiranju,
- ✓ Civilno društvo i zainteresovane strane će podržati dobre primere uključivanja.
- ✓ Radili bismo sa ciljnim grupama i korisnicima (učenici, roditelji, vaspitači i građani) kako bismo podigli svest / zagovaranje za uključivanje na svim nivoima i segmentima.
- ✓ Postepeno bi obezbedili mesto za svako dete u obdanište.
- ✓ Sprovodili bismo jasan pravni okvir za inkluziju za ugrožene grupe i decu sa posebnim
- ✓ Uključićemo civilno društvo i zainteresirane strane u organizaciju zajedničkih aktivnosti, uključujući različite zajednice.
- ✓ Razvili bismo program za analizu problema integracije srpske zajednice koji proizilaze iz odvojenog sistema obrazovanja.
- ✓ Uključićemo sve etničke grupe kako bismo olakšali proces prelaska na jedinstveni obrazovni
- ✓ sistem.

- ✓ Razvijali bismo mehanizme i smernice za efikasnu saradnju sa zainteresovanim stranama i civilnim društvom za aktivno učešće u obrazovanju kroz podsticanje i načine restrukturiranja učešća.
- ✓ Mi ćemo uključiti, ohrabriti i osnažiti NVO-e i zainteresovane strane u praćenju i evaluaciji indikatora kvaliteta.
- ✓ Radili bismo više na neformalnom obrazovanju - u školama, omladinskim centrima za mlade,
- ✓ Izradili bismo pouzdan Izveštaj o analizi tržišta rada zajedno sa ekspertizom stručnjaka i civilnog društva.
- ✓ Sarađivali bismo s preduzećima, opštinama i školama da bismo definisali obrasce i profile.
- ✓ Stvorili bismo model preduzetništva za stručne škole / centre kompetencija.
Mi bi regulisali profesionalno licenciranje i razvoj dalje obuke i razvoj agencije za profesionalni
- ✓ Koristiti ćemo zagovaranje civilnog društva i zainteresirane strane i javnu raspravu kako bismo pratili i evaluirali implementaciju novog nastavnog plana i programa i kako bismo napravili neophodne kvalitetne intervencije.
- ✓ Mi bismo uključili/analizirali predložene modele civilnog društva i zainteresovanih strana u cilju prilagođavanja formule za finansiranje obrazovanja u vezi sa strateškim prioritetima.
- ✓ Organizirali bismo monitoring zapošljavanja i promocije zajedno sa nastavnicima i administratorima, kao i sa civilnim društvom i zainteresovanim stranama.

1. Stvari koje nedostaju

- Poverenje i odgovornost u javnim institucijama
- Otvoreno tržište rada u sektoru bez uplitanja politike i drugih interesnih grupa
- Uključivanje građana u donošenje odluka, posebno na lokalnom nivou
- Inkluzivno građansko obrazovanje
- Opšta motivacija i spremnost da se angažuju o građanskim pravima

2. Potrebne stvari

- Radna snaga sa dobrim veštinama u javnoj upravi - da budu tamo zbog sposobnosti, a ne nepotizma ili klijeantelizma
- Potpuna transparentnost o zapošljavanjima u javnoj upravi
- Obavezna registracija svih radnih mesta u privatnom sektoru od strane agencije za zapošljavanje
- Opšti sistem javnih rasprava pre odlučivanja o interesima građana

- Nastavni planovi i programi za građansko obrazovanje za pred-univerzitetski i univerzitetski nivo moraju biti u potpunosti integrisani u sve tečajeve obuke - praćeni odgovarajućom obukom za
- Kvalitetan obrazovni sistem i briga prema obrazovnim ustanovama/ resursima

3. Implementacija

- ✓ Zalagali bismo se za podsticanje reforme javne uprave sa kvalifikovanim i sposobnim radnicima
- ✓ Predložili bismo pravila i mehanizme javnih konsultacija u ranoj fazi za sve vladine (centralne i lokalne) programe
- ✓ Sarađivali bismo sa relevantnim institucijama kako bismo na vreme uključili građane, u donošenje odluka i osigurali uključivanje stručnosti civilnog društva
- ✓ Razvili bismo integrisane kurikulume u vezi sa građanskim obrazovanjem - korak po korak za različite nivoe obrazovanja - sa grupom interdisciplinarnih stručnjaka

1. Stvari koje nedostaju

- Još uvek ne postoji sveobuhvatna slika o postojećem potencijalu privrede - niti za sadašnjost niti za budućnost
- Postoji mnogo strategija, ali nema kohezivne strategije za ekonomiju Kosova i njenih sektora
- Većina podataka o radnim mestima i radnoj snazi za potrebe studiranja i strateškog planiranja još nije potvrđena.
- Takođe, privatni sektor je uglavnom tržište rada zatvorenog tipa - koje nije povezano sa agencijama za zapošljavanje ili razvojem veština.
- Uprkos modernizaciji, postoji samo nekoliko slabo organizovanih radnih struktura i niska efikasnost rada.
- Postoji veliki jaz između novih (rastućih akademskih) veština i veština potrebnih za sadašnje i buduće tržište rada.
- Gotovo da nema veze (osim u nekim projektima) između obrazovnog sistema i biznisa.
- Ne postoji orijentacija za IT veštine i buduće proizvode i usluge.
- Garantovan okvir za efikasno finansiranje novih biznisa i start-up preduzeća i zajamčenih zajmova (uz niske kamatne stope).

2. Potrebne stvari

- Pouzdana baza podataka za planiranje i rad na strategije
- Sveobuhvatni "master plan" za ekonomski razvoj - uključujući sve neophodne faktore, kao što su obrazovanje, politike tržišta rada itd.
Sprovođenje i implementacija svih nalaza vezanih za veštine i ekonomski razvoj.
- Posebni programi aktivne agencije za tržište rada za žene koje ulaze u svet rada (puno radno vreme, itd.) i sa registrovanim ugovorima.
Javni sistem za obuke i stručno osposobljavanje sa pravilima sertifikacije koje su razvili svi potrebni zajednički saradnici.
- Istraživanje i realizacija budućih IT i uslužnih proizvoda u saradnji sa univerzitetima, preduzećima, itd.
- Posebni sistem (javnog bankarstva?) za povoljne kredite itd. za podršku biznisa, a posebno novim preduzećima i start-up preduzećima
-

3. Implementacija

- ✓ Izgradili bismo nacionalni ekonomski institut - takođe u saradnji sa akterima na tržištu rada - kako bismo razvili pouzdane baze podataka, koje bi takođe trebale uključiti nova područja sivog tržišta i područja crnog tržišta rada.
- ✓ Instalirali bismo inspekciju koja bi bila dovoljno snažna da garantuje implementaciju strategija, itd. U pravnom okviru.
- ✓ Stvorili bismo pouzdanu nacionalnu agenciju za tržište rada sa svojim regionalnim i lokalnim kancelarijama kako bismo uskladili potrebe preduzeća sa potencijalom radne snage i obrazovnim sistemom uopšte.
- ✓ Pokušali bismo ostvariti stvarne / legitimne ugovore o radu sa plaćanjem socijalnih doprinosa - posebno za žene.
- ✓ Počeli bismo sa stvaranjem okvira za stručno osposobljavanje i angažovanje uključujući i aktere sa tržišta rada kao partnere za razvoj, realizaciju i sertifikaciju nastavnih planova i programa.
- ✓ Počeli bismo sa istraživanjem i saradnjom kako bismo uspostavili novu oblast perspektive IT - veština, potreba tržišta, mogućnosti saradnje i marketinga, itd.
- ✓ Definisali bismo javni bankarski sistem za kredite za otvaranje novih biznisa i start-up perspektiva

1. Stvari koje nedostaju/su problematične

- Funkcionalan, pristupačan i podnošljiv sistem zdravstvene zaštite za sve građane, fokusirajući se na potrebe i dobrobit pacijenata
- Obavezno zdravstveno osiguranje za sve građane
- Zdravstveni informacioni sistem sa kredibilnim statistikama o javnom zdravlju građana Kosova
- Mreža referentnih centara za određene i specijalizovane zdravstvene nege
- Funkcionalan sistem za snabdevanje i distribuciju obaveznih lekova javnim zdravstvenim ustanovama
- Nova oprema i tehnologija u zdravstvenom sektoru i stručno osoblje za rad sa njima
- Socijalna zaštita za sve građane i marginalizovane grupe društva
- Dobar pensioni sistem za jednaku zaštitu starijih osoba
- Cenovnik za sve socijalne usluge i dovoljnu alokaciju budžeta za opštine kako bi se postigla efikasnija implementacija sistema decentralizacije socijalnih usluga kako je predviđeno zakonom
- Saradnja i koordinacija između svih zainteresovanih strana i odgovornih institucija u sektoru socijalne i zdravstvene zaštite
- Jednako i pošteno učešće svih grupa društva u sektoru socijalne i zdravstvene zaštite
- Dobri uslovi za visoko kvalifikovane radnike i sa visokim veštinama u sistemu socijalne i zdravstvene

1. Potrebne stvar

- Sistem redovnog uključivanja stručnjaka sa znanjem i kompetencijama, interesnih grupa i civilnog društva u procesima donošenja odluka u tim sektorima
- Viši nivo registracije radne snage u svim sektorima
- Dobar, inkluzivan i održiv penzijski sistem usmeren na stope zemalja OECD-a (penzija jednaka 60% prosečne zarade do penzije) / Minimalna stopa penzijskog doprinosa za one koji rade nakon 1999.)
- Fond za socijalnu zaštitu, nezavisan, dovoljan, transparentan i predviđen kao osnova za razvoj univerzalnog sistema socijalne zaštite koji je efikasan za sve građane
- Poseban garant iz centralnog budžeta za decentralizovane opštinske socijalne usluge na opštinskom nivou, kao i grantovi dodeljeni za obrazovanje i specifičnu zdravstvenu zaštitu
- Opšte nacionalni sistem zdravstvene zaštite, pristupačan za sve građane
- Informacioni sistem javnog zdravstva, održiv, pouzdan i lako dostupan za zdravstvene podatke

3. Implementacija

- ✓ Organizovali bismo proces razvoja nacionalnog konsenzusa o nezavisnosti i nadzoru sredstava za različite sisteme zdravstvene i socijalne zaštite
- ✓ Ovo bismo pretvorili u osnovu za sveobuhvatni nacionalni sistem socijalne zaštite koji će se odraziti na potrebe građana, specifičnosti raznih marginalizovanih i ugroženih grupa društva, na osnovu efektivne primene zakona o radu (poreskog sistema, i sl.) i lakše predviđanje budžetskih mogućnosti
- ✓ Kućni rad treba smatrati "radom" koji je takođe uključen u legitimnu socijalnu zaštitu
- ✓ Stvorićemo različite olakšice kako bismo izbegli neformalni rad u svim segmentima i sektorima. Stvorili bi smo radno okruženje (zakonodavstvo, mehanizme sprovođenja i inspekcije) koji garantuju pristojne uslove za rad i život za radnike iz sektora zdravstva i socijalne zaštite,
- ✓ uključujući mogućnosti za profesionalni razvoj i podsticaje za kvalifikovane i sposobne radnike. Modernizovali bismo opremu i njihovo održavanje u zdravstvenom sektoru po sistemu - korak po korak, uključujući javno-privatna partnerstva
- ✓ Organizovali bismo sistem referentnih centara na centralnom nivou za specifične tretmane kako bismo /

1. Stvari koje nedostaju

- Analiza implementacije zakonodavstva i ishoda / problema pre obrade daljnjih promena * ili preformulisana u:
- Zakonodavni proces zasnovan na proceni i refleksiji implementacije.
- Primena Zakona o radu na pravedan i jednak način u svim sektorima.
- Efekat socijalnog dijaloga u donošenju odluka i razvoju politika.
- Jednake mogućnosti u svetu rada, bez obzira na dob, pol, etničku pripadnost i političku orijentaciju.
- Više koordiniranih napora za zapošljavanje žena i mladih.
- Posebne mere, mehanizmi za osiguranje pristojnih radnih ulova za žene, mlade.
- Pravilno obavljanje kontrole, inspekcije i sankcionisanja u vezi sa bezbednošću i zdravljem na radnom mestu.
- Inspekcija rada koja je efikasna, nezavisna i efektivna.

2. Potrebne stvari

- Pravi socijalni dijalog sa više ovlašćenja za donošenje odluka i više posvećenosti socijalnih partnera.
Efikasna procena implementacije zakonodavstva u oblasti rada utvrđivanjem mehanizama i
- procesa koji ometaju implementaciju, uz pravilno adresiranje odgovornosti prema onima koji ometaju.
- Jednak tretman za sve radnike prema Zakonu o radu (usklađivanje ugovora o radu, modaliteti sa specifičnim sektorima)
- Dodatna podrška ženama u oblasti rada, posebno za majke i porodične staratelje.
Ravnoteža između rada i života.
- Adekvatne obuke i mogućnosti za razvoj stručnog osoblja koje se bavi radnim pravom,

3. Implementacija

- ✓ Mi bismo postavili instrument za socijalni dijalog (svet rada i ekonomije) na nacionalnom i lokalnom nivou – fleksibilno uključivši sve grupe civilnog društva, kao i sindikate civilnog društva i organizacije poslodavaca.
- ✓ Povećali bismo kvalitet i kvantitet inspekcija rada.
- ✓ Mi bismo ubedili sve aktere u svetu rada da poštuju radni zakon angažovanjem radne snage samo kroz ugovore o radu, koji uključuju i neophodne doprinose za socijalno osiguranje.
- ✓ Osnovali bismo nacionalnu agenciju za zapošljavanje - sa lokalnim osobljem - koja će biti most između biznisa i obrazovanja.
- ✓ Mi bismo učinili obaveznim da škole imaju smernice za orijentaciju u karijeri, kako bi deca i mladi razumeli svet rada.
- ✓ Mi bismo generisali i sproveli posebne zakone za žene u svetu rada koji će im omogućiti jednaka prava.
- ✓ Mi bismo stvorili sistem obuke i kontrola vezanih za bezbednost i zdravlje na radnim mestima - uključujući i organizacije poslodavaca.
- ✓ Aktivno bi podržali donošenje kolektivnog sporazuma za sve grane privatnog i javnog sektora, između relevantnih sindikata i organizacija poslodavaca.

Pet oblasti grade jezgro

Ideja za Kosovski socijalni i ekonomski model je sveobuhvatna i biće jezgro našeg socijalnog modela ili "Kosovo koje hoćemo!" Potrebni su svi naponi na svakoj oblasti i u isto vreme. Te oblasti pokrivaju probleme i potrebe ogromne većine u zemlji i zaslužuju da budu na čelu svih političkih agendi. Samo sa ovom vrstom ekonomske i socijalne sigurnosti (u bilo kojoj od susednih zemalja) biće moguće živeti u miru i prijateljstvu u našem regionu.

Način da se ovo ostvari - korak po korak - već postavlja naš glavni cilj: Život u održivom ekonomskom okruženju sa socijalnom sigurnošću sa kredibilnim pravnim okvirom zaštićenim nezavisnim i dalekosežnim sistemom kontrole za buduće generacije kroz moderno obrazovanje

Međuzavisnost potreba i ideja

Svi zahtevi za rešavanje pet oblasti kosovskog ekonomskog i socijalnog modela međusobno su povezani. Upoređenje sa različitim navedenim zahtevima i idejama, već pokazuju koliko je dupliranja i međuzavisnosti.

Bez boljeg obrazovanja i povezanosti sa svetom rada neće biti održivog ekonomskog razvoja.

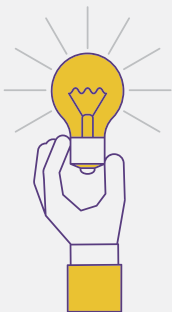

Bez ekonomskog razvoja neće biti načina da se dobiju veće plate i odgovarajući ugovori o radu (borba protiv crnog tržišta rada!).

Bez više legitimnih ugovora o radu i socijalnih doprinosa ne postoji mogućnost da, na primer, ima dovoljno zdravstvene zaštite ili boljeg obrazovanja.

Na ovaj način sve ideje za rešenja su povezane i moraju biti zajedničke. Dakle, izolovani predlozi predstavljaju samo mali dio rešavanja velikog problema.

Implementacija

Očigledno je da se to ne može postići odmah. Zaista, ovo će biti veoma dug put za članove društva. Ali: Što je put duži, to prije morate početi. Stoga, izvanredna promena u političkoj agendi je sada više nego potrebna. Građani i njihove organizacije žele da budu uključeni u ovaj program.

Oni hitno traže od svih političkih stranaka i svih relevantnih aktera da se pridruže paktu okretanja prema našoj budućnosti. Mi ćemo sve političare dobre volje i politička tela podržati našim

resursima. S druge strane, ne želimo više čekati, jer je vreme za delovanje sada! Sve više građana napušta zemlju - a potrebni su nam ovde! Stoga, nemamo strpljenja i angažovaćemo se

protiv sadašnje politike - koristeći sva legitimna demokratska sredstva: Mi ćemo tražiti od naših predstavnika u parlamentima i vladinim telima širom zemlje da nas podrže, i ako je tako, da nam kažu kako će biti posvećeni našim

Članovi osnovne grupe

Socijalna sigurnost
Ekonomski razvoj
Dostojanstven rad i život

